

Daire: İçtihatları Birleştirme BGK

Esas No: 1954/1

Karar No: 1956/7

Karar Tarihi: 16.05.1956

[Karara Ulaşmak İçin Tıklayınız](#)

Usulü dairesinde istimlak muamelesine tevessül edilmeksizin, Devlet veya diğer bir amme hükmi şahsiyeti tarafından gayrimenkulü yola kalbedilen şahsın, gayrimenkulünü yola kalbeden amme hükmi şahsiyeti aleyhine, gayrimenkulünün bedelinin tahsili hakkında açacağı davanın Borçlar Kanununun altmışaltıncı maddesiyle kabul edilen bir senelik müruruzamana tabi olup olmadığı hususunda Temyiz Mahkemesi Üçüncü Hukuk Dairesinin 22.12.1952 tarih ve 13205/8949 sayılı ilamı ile Dördüncü Hukuk Dairesinin 22.5.1952 tarih ve 2401/2669 sayılı ilamı arasındaki içtihat aykırılığının halli istenilmiş olmakla 1221 sayılı kanunun muaddel sekizinci maddesi gereğince toplanan Hukuk Umumi Heyetinde mesele müzakere edilerek;

Neticede;

Usulüne tevfikân istimlak edilmeksizin gayrimenkulü Devlet veya diğer bir amme hükmi şahsiyeti tarafından yola kalbedilen malikin, gayrimenkulünü yola kalbeden amme hükmü şahsiyeti aleyhine menu müdahale davasını, yoksa bedel davasını? acabileceği, bedel davası açtığı takdirde de, hükmedilecek bedelin gayrimenkulün fiilen yola kalbedildiği tarihteki değeri mi, yoksa dava tarihindeki değerimi? olması lazım geldiği hususlarındaki içtihat ihtilaflarının halline mutedair 16.5.1956 tarih ve 1956-1 E. 6 K. sayılı tevhidî içtihat kararında da tebarüz ettirildiği veçhile, Medeni Kanunun 643.maddesi gereğince gayrimenkul mülkiyeti ancak sicil kaydının terkini veya gayrimenkulün tamamıyla ziyâ halinde zail olur. Mezkur maddenin ikinci cümlesi, amme menfaati için yapılacak istimlaklerde mülkiyet hakkının ne vakit zeval bulacağını tayinini hususi kanuna bırakmıştır. Halen meri olan istimlak kanunlarında da, Teşkilatı Eassiyeye Kanununun yetmiş dördüncü maddesi hükmü ile hemahenk olarak, mülkiyet hakkının, usulü dairesinde salâhiyetli merciince ittihâz edilecek istimlak kararı ve bundan sonra gayrimenkule takdir olunacak bedelin gayrimenkul malikin emrine amade kılınması anında zeval bulacağı kabul edilmiştir.

Böylece gayrimenkulü, istimlak edilmeksizin, yola kalbedilen malikin mülkiyet hakkı zeval bulmayıp baki kaldığı cihetle bu hakkına dayanarak her vakit meni müdahale davası açabileceği gibi, bunun yerine mülkiyet hakkının gayrimenkulünü yola kalbeden amme hükmi şahsiyetine devrine razı olarak, gayrimenkulünün bedelini de dava edebilir. Dava edeceği bedel gayrimenkulü üzerinde mülkiyet hakkının devrine karşılık olduğuna göre de mülkiyet hakkına dayanılarak açılacak olan bir davada müruruzamanın bahis mevzuu olamayacağı ve bu itibarla da hadisede Borçlar Kanununun altmışaltıncı maddesinin tatbik edilemeyeceği neticesine varılmıştır.

Sonuç: Usulü dairesinde istimlak muamelesine tevessül edilmeksizin gayrimenkulü yola kalbedilen şahsın gayrimenkulünün bedelinin tahsili hakkında, gayrimenkulünü yola kalbeden amme hükmi şahsiyeti aleyhine açacağı bedel davasında müruru zamanın mevzuubahis olamayacağına ve bu itibarla

YARGITAY, İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME BGK, E. 1954/1, K. 1956/7, T. 16.05.1956

da hadisede Borçlar Kanununun altmışaltıncı maddesinin tatbik kabiliyeti bulunmadığına 16.5.1956 tarihli ilk toplantıda ittifakla karar verildi.